

یخ در بهشت «اخلمد»

حضور گردشگران عرب تنور گردشگری زمستانی در آبشارهای یخی را داغ کرد

شیمای سیدی آن زمان که «طبیعت کردی» و «پیک نیک رفتن» به شکل امروزش باب نبود «اخلمد»، مهم‌ترین «بیرون‌شهر» مشهدی‌ها بود. تابستان که فرا می‌رسید، بسیاری از خانواده‌ها آخر هفته بساط چای و «استانبولی» را ردیف می‌کردند و راهی این خطه سرسبز می‌شدند. با این مقدمه مشخص است که نیازی به معرفی اخلمد به عنوان جاذبه گردشگری در بهار و تابستان نیست، که تقریباً هر مشهدی دست‌کم یک‌بار به اخلمد سفر کرده است اما تا کنون قاب‌های رنگارنگ پاییزی و آبشارهای یخی زمستانی اخلمد کمتر مورد توجه مشهدی‌ها قرار گرفته است. درحالی‌که گردشگران خارجی و به‌ویژه عرب‌زبان خیلی از ایسن زیبایی‌ها غافل نبوده‌اند. چنانکه وقتی در وسط یک هفته زمستانی قدم در مسیر اخلمد می‌گذاریم، آن قدر زبان خارجی و به‌ویژه عربی اطرافان زم‌زه می‌شود که احساس می‌کنیم ما غریبه‌ایم و به یک کشور خارجی سفر کرده‌ایم. در گزارش پیش رو علاوه بر معرفی جاذبه‌های گردشگری اخلمد، توسعه بیست‌ساله امکانات در این روستای هدف گردشگری را با نگاهی نقادانه بررسی خواهیم کرد.

قدم در راه بگذاریم

مسیر روستا تا آبشارهای اخلمد را در تابستان چندین بار پیاده‌گر کرده‌ایم، به همین دلیل هم تصور پیمودن این مسیر در زمستان برفی قدری غیرممکن به نظر می‌رسد اما شوق تماشای آبشارهای یخی و قندیل‌های بلورآجین که پیش‌تر عکس‌هایش را دیده‌ایم، آن قدر وسوسه‌انگیز است که شال و کلاه کنیم و قدم در راه بگذاریم. برخلاف ما که تا توانسته‌ایم خود را باند پیچی کرده‌ایم، حسین پروازی، یکی از اهالی قدیمی اخلمد علیا که راهنمای سفرمان هست، با لباسی بسیار سبک روبه‌رویمان ایستاده و سر ما را شرمگین می‌کند. البته حقیقت این است که هوا آن قدر هم سرد نیست، بیشتر تماشای انبوه برفی که کوه‌ها را سپیدپوش کرده است، سر ما را به جان آدم می‌اندازد. راه از روستا تا آبشار اول و دوم، در مسیر سنگ‌فرش شده هموار است و چوب‌باتوم‌هایی که دستان‌ها گرفتیم بیشتر یک دکور محسوب می‌شود.

چله چختنی» در اخلمد

مسیر دو هزار و پانصد متری تا آبشار اول را به سیر در زیبایی‌ها و طرح پرشش‌هایی درباره روستا می‌گذرانیم. حسین پروازی که عاشق دیارش است با دوربین عکاسی خود عکس‌های زیبایی از چهار فصل روستا ثبت کرده پاسخ‌های جالبی برای پرسش‌هایمان دارد. در جواب وجه تسمیه اخلمد دلسان پیشینیان را چنین شرح می‌دهد: «مردم برای در امان ماندن از سیاهیان اعراب به دره این روستا پناه آوردند و به هنگام خطر برای اطلاع دادن به دیگران می‌گفتند: «خالد آمد، خالد آمد» و رفته‌رفته به نام اخلمد مشهور شد.» او در پاسخ به سؤالمان درباره برگزای جشنواره یا آیین ملی و مذهبی خاصی در اخلمد می‌گوید: «جشنواره خاصی نداریم اما مردم روستا بسیاری از آیین‌های ملی و مذهبی را جشن می‌گیرند. مثلاً مردم اخلمد به جشن سده «چله چختنی» (شاید به معنای چله خردو) می‌گویند. در دهم بهمن اهالی در منطقه روستای اخلمد یعنی «خَدر» و «پرو» در میانه روستا دور هم جمع می‌شود و آتش روشن می‌کنند و شعرهایی را در مقابل هم شبیه‌نوعی کل‌کل می‌خوانند.»

قندیل‌های بلورآجین

زمان به سرعت می‌گذرد و خودمان را مقابل آبشارهای اول و دوم که به فاصله بسیار کمی از یکدیگر قرار گرفته‌اند، می‌بینیم. آبشار اول اندکی یخ‌زده و روان آبی‌ی از کنارش بر روی قندیل‌های جاری است. اما آبشار دوم تماماً یخ‌زده و قندیل‌های ریز و درشت بر روی

روان آبی زیبا به نام آبشار سوم

حدود ۱۰ آبشار فصلی و ۵ آبشار دائمی در اخلمد وجود دارد، این را پروازی می‌گوید و بلافاصله به سمت آبشار سوم که از جمله آبشارهای دائمی است، راه می‌افتد. ما هم تصمیم می‌گیریم زود جدا کنیم بنابرین راه را پیش می‌گیریم. درباره مسافت پیش رو می‌پرسیم، پروازی هر کوه را به نام مخصوص خود خطاب می‌کند و می‌گوید: «کمر سیاه» را که رد کنیم کوه «کوچو» پیش رویمان است. منظورش کوهی دست‌کم صد متری است. می‌پرسم «کوچو» هما کوچک است؟ می‌گوید: «نمی‌دانم. ایسن نام گذاری‌ها از قدیم بوده و ما هم بر اساس آنچه از اجدادمان آموختیم کوه‌ها و چشمه‌ها را می‌شناسیم.» بیشتر توضیح می‌دهد: «در گذشته که خبری از جی‌پی‌اس و مکان‌باب نبود اهالی برای اینکه بتوانند آدرس بدهند، هر کوه را به یک نام خطاب می‌کردند.» شیار سیاه دره، سُرخ‌ش کوه، میزان، منیجه و... از دیگر کوه‌های اخلمد است. همچنین چشمه‌ها که سرمنشأ اصلی شکل‌گیری آبشارهاست نیز نام‌های خاص خود را دارند: چاه لیلی، چخونه، آق کریم، پونه‌زار و... از جمله نام‌های چشمه‌هاست. با یکی دوبار عبور از رودخانه‌ای که سنجین شده به آبشار سوم می‌رسیم. این آبشار که دور تادورش را کوه‌های بلندبالا پوشانده است، کمتر پیش می‌آید یخ بزند، چنانکه امروز هم روان است و با شدت انرژی‌اش را بر سر رودخانه تخلیه می‌کند.

قندیل‌ها در انتظار شماست

از کنار رستوران چسبیده به آبشار سوم می‌گذریم و در مخالف مسیر برگشت حدود ۳۰۰ متر دیگر می‌رویم تا یک مجموعه شامل چشمه، آبشار روان و قندیل بسته را در یک قاب ببینیم. حدود ۵۰۰ متر دیگر را هم پشت سر می‌گذاریم تا یک دره بزرگ پر از قندیل‌های کوچک و بزرگ پیش رویمان باشد. پروازی گویی پرواز می‌کند و لابه‌لای این قندیل‌ها می‌خزد تا عکاسمان عکسی از او ثبت کند. کاری که برای یک فرد غیربومی

غیرممکن است. حتی با وجود چندین بار تلاش پی در پی. تا همین جا به تماشای زیبایی‌ها اکتفا می‌کنیم و رد پاهایمان را اما صدای قندیل‌هایی که چونان گیوتین بر زمین می‌خورد و صدایش در میان کوه‌ها می‌پیچد، ما را وامی‌دارد به جای نزدیک شدن به قندیل‌ها از قدرت زوم دوربین استفاده کنیم.

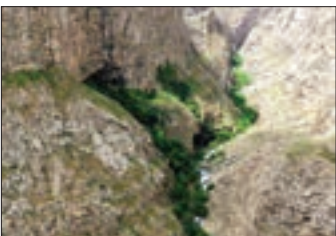
حیوانات در زمستان به ما نزدیک‌ترند

وقتی سرمان را برای تماشای رد پاها پایین می‌اندازیم تازه متوجه تنوع رد پای حیوانات اخلمد وجود دارد، این را پروازی می‌گوید و بلافاصله به سمت آبشار سوم که از جمله آبشارهای دائمی است، راه می‌افتد. ما هم تصمیم می‌گیریم زود جدا کنیم بنابرین راه را پیش می‌گیریم. درباره مسافت پیش رو می‌پرسیم، پروازی هر کوه را به نام مخصوص خود خطاب می‌کند و می‌گوید: «کمر سیاه» را که رد کنیم کوه «کوچو» پیش رویمان است. منظورش کوهی دست‌کم صد متری است. می‌پرسم «کوچو» هما کوچک است؟ می‌گوید: «نمی‌دانم. ایسن نام گذاری‌ها از قدیم بوده و ما هم بر اساس آنچه از اجدادمان آموختیم کوه‌ها و چشمه‌ها را می‌شناسیم.» بیشتر توضیح می‌دهد: «در گذشته که خبری از جی‌پی‌اس و مکان‌باب نبود اهالی برای اینکه بتوانند آدرس بدهند، هر کوه را به یک نام خطاب می‌کردند.» شیار سیاه دره، سُرخ‌ش کوه، میزان، منیجه و... از دیگر کوه‌های اخلمد است. همچنین چشمه‌ها که سرمنشأ اصلی شکل‌گیری آبشارهاست نیز نام‌های خاص خود را دارند: چاه لیلی، چخونه، آق کریم، پونه‌زار و... از جمله نام‌های چشمه‌هاست. با یکی دوبار عبور از رودخانه‌ای که سنجین شده به آبشار سوم می‌رسیم. این آبشار که دور تادورش را کوه‌های بلندبالا پوشانده است، کمتر پیش می‌آید یخ بزند، چنانکه امروز هم روان است و با شدت انرژی‌اش را بر سر رودخانه تخلیه می‌کند.

گردشگران عرب پای ثابت اخلمد

صبح، ما جزو اندک مسافرائی بودیم که این مسیر را در وسط هفته زمستانی می‌پیمودیم اما حوالی ظهر در حالی که ما در مسیر بازگشت هستیم، گروه گروه گردشگران عرب، معمولاً سوار بر موتورهای زنجیر و طناب(ل) چرخ بسته برای صرف ناهار به سمت کافه و رستوران‌های مقابل آبشار می‌روند. با توجه به این استقبال، قیمت بسیار زیاد غذای رستوران‌های محدوده آبشار یک پرس دیزی ۱۲۰ هزار تومان، یک پرس ماهی ۱۶۰ هزار تومان و... خیلی دور از ذهن نیست.

اخلمد چطور جاذبه گردشگری شد؟

سیل سال ۷۵ گرچه خرابی‌های بسیاری بر

جای گذاشت، به اعتقاد اهالی، برای اخلمد برکت بود. بعد از این سیل، توبت به سیل توجه به اخلمد رسید، بنیاد مسکن دیوار ساحلی روستا را ساخت، به خانه‌ها وام داد و از همه مهم‌تر نام اخلمد بر سر زبان‌ها افتاد و سیل گردشگران راهی این روستا شدند. به گفته پروازی، تا پیش از سیل اوضاع اقتصادی و کار و کسب مردم به شدت خراب بود، اما بعد از سیل و زیاد شدن مسافرا، کار و کاسبی‌ها رونق گرفت. به طوری که امروز بسیاری از اهالی در خانه خود را باز می‌گذارند اما خبری از دزدی نیست.

شاهان گردشگری از کودک ۷ ساله تا پیرمرد ۷۰ ساله

کشاورزی، باغداری و دامداری شغل پیشینیان اخلمد بوده است. هرچند به دلیل کم بودن زمین قابل کشت، کشاورزی بسیار محدود بوده و از گذشته کسی که موفق به کشت گندم در پشت کوه و تأمین نان یک سسال خانواده‌اش می‌شده، مرد زندگی لقب می‌گرفته است. کشاورزی امروز از میان رفته و کندواری و پرورش ماهی جای آن را گرفته است اما باغداری و دامداری همچنان به صورت محدود جریان دارد. کار در کافه و رستوران، اجاره سوئیت و ویلا، اجاره پارکینگ امروز شغل بیشتر مردم اخلمد است. چنانکه ۹۵ درصد اهالی روستا از کودک هفت ساله تا پیرمرد هفتاد ساله از طریق گردشگری اترتاق می‌کنند و به همین دلیل هم با وجود ترافیک و شلوغی‌های فراوان ناشی از حضور گردشگر، کمتر کسی از گردشگری بودن اخلمد ناراضی است.

خانه کوهنوردان، جان پناه صخره‌نوردان

جنس کوه‌های اخلمد آهکی است که باعث پیدایش حفره‌های ژرف مدور در صخره‌های سنگی شده است. وجود این صخره‌ها با ارتفاع حدود ۳۰۰-۲۰۰ متر است که موجب شده اخلمد یکی از بزرگ‌ترین مناطق برای تفریح و ورزش سنگ‌نوردی شود. همچنین کوهنوردان نیز نزدیک به ۴۰ سال است که در اخلمد پایگاه دارند.

چطور برویم؟

برای سفر به اخلمد باید به سمت شمال غربی مشهد برانید، با گذر از شهرستان چناران تا بلوهای اخلمد را در میان سلسله کوه‌های بینالود دنبال کنید. پس از عبور از بند تاریخی اخلمد، به روستایی سرسبز که هدف گردشگری است، می‌رسید. اخلمد ۸۰ کیلومتر از مشهد و ۲۴ کیلومتر از چناران فاصله دارد.

آب و هوا چطور است؟

به طور کلی هوای اخلمد چند درجه‌ای از مشهد خنک‌تر است. اما در دل کوه که راه بروید به خوبی تفاوت‌ها را احساس خواهید کرد. هر جا که کوه دور تادور تان را گرفته نه خبری از برف هست و نه سرما را روی بلندی به خوبی شدت باد و سرما حس می‌شود. به طور کلی هوای اخلمد به شدت نداشتن معروف است یعنی گرمای هوای این دره در تابستان و سوز سرمایش در زمستان جانکاه نیست.

تا چه زمانی آبشارها یخی است؟

تاریخی دقیق برای زمان یخ بستن آبشارها نمی‌توان گفت، به محض سرد شدن هوا در مشهد، آبشارهای اخلمد یخ می‌زند. حتی تا حوالی نوروز نیز آبشارها یخی است.

اخلمد در ۲۰ سال اخیر

۲۰ سالی می‌شود که اخلمد به عنوان یکی از معروف‌ترین و محبوب‌ترین جاذبه‌های گردشگری طبیعی اطراف مشهد مورد استقبال مشهدی‌ها و گردشگران داخلی و خارجی قرار گرفته. در این سال‌ها، تغییرات مثبت و منفی فراوانی در این روستا رخ داده است که با هم به مرور آن می‌پردازیم.

مهم‌ترین حسنش نیاز نداشتن به آتش بود. اما حالا غذای پیک‌نیک‌ها «جوجه» شده است که نیاز به محوطه‌ای برای برپا کردن آتش دارد. نبود آلاچیق برای اتراق خانواده‌ها و همچنین محل‌هایی برای درست کردن آتش کنترل شده. در این روستا به وضوح به چشم می‌خورد. **نبود مشقوفی برای بازگرداندن زباله‌ها:** گرچه در مسیر روستا تا آبشار تعداد زیادی سطل زباله قرار دارد، ریختن زباله در این سطل‌ها موجب می‌شود شبانگاه شغال‌ها به سراغ زباله‌ها بروند و صبحگاه شاهد صحنه واژگونی سطل‌ها و پراکنده شدن زباله‌ها باشیم. اگر هنگام دریافت ورودی روستا کیسه زباله‌ای به گردشگران داده شود و در ازای بازگشت زباله مبلغی به آنان بازگردانده شود، مشقوق خوبی برای جلوگیری از رها شدن زباله در طبیعت خواهد بود.

کمبود پارکینگ: با اینکه ۱۵ پارکینگ بزرگ عمومی در روستا وجود دارد اما به دلیل ترافیک بسیار زیاد، حجم ماشین‌های پارک شده در کوچه‌های باریک روستا بسیار زیاد است. این خودروهای پارک شده موجب مزاحمت ساکنان روستا می‌شود و رفت و آمد را مختل می‌کند.

تغییر سبک ساختمان‌ها: یکی از مزیت‌های گردشگری، بهبود وضعیت اقتصادی اهالی روستاست اما این امر به دلیل نبود قانون مدون موجب شده است، امروزه ساختمان‌ها و ویلاهای لوکس شهری جای نمای خانه‌های روستایی را بگیرد و بافت روستا را نامنظم کند.

کوچه‌های خاکی: گرچه مسیر روستا تا آبشار اول سنگ‌فرش شده هنوز کوچه‌های روستا خاکی است.

روزنامه شهرامید ورزشی

شماره ۴۰۲۹
۳۰ بهمن ۱۳۸۸
شماره ۴۰۲۹

SHAHARANNEWS.IR

۱۱

↓

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱

۱۱